

CKV PROJECT

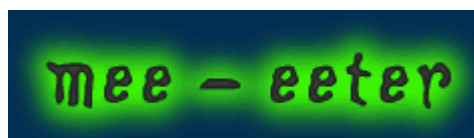
Actueel Cabaret met...

Ewout & Etienne

“Opzet en Informatie”
2006

CKV-acceptant

www.mee-eeter.nl

INHOUDSOPGAVE

ONDERDELEN:

INLEIDING.....	3
VEELGESTELDE VRAGEN.....	4
BIOGRAFIE	6
OPBOUW VAN DE DAG	7
DRAAIBOEK	8
VOORBEREIDING.....	9
CONTACT EN BETALING.....	10

BIJLAGES:

TECHNISCHE RIDER.....	12
WERKVORMEN	12
VOORBEELDROOSTER	14
INFO DOCUMENTAIRE	15
VRAGEN BIJ DOCUMENTAIRE	16
VRAGENLIJST VRIJHEID VAN MENINGSUITING	17
INTERVIEWS VRIJHEID VAN MENINGSUITING	18

INLEIDING

In het CKV-project van Stichting Mee-Eeter helpen cabaretduo Ewout en Etienne middelbare scholieren met het maken van hun eigen aktuele sketch. In de ochtend spelen ze zelf een uur uit hun avondvullende voorstelling.

Volgens De Stentor 'blinkt het duo uit in aktuele grappen' en Ewout en Etienne wonnen al 10 cabaretprijzen. De voorstelling is bij middelbare scholieren altijd erg goed gevallen. Na een uurtje spelen, hebben Ewout en Etienne tot hun verbazing veel 'respect' bij de leerlingen. Een prettig bijeffect daarvan is dat het erg gemakkelijk wordt om 'orde te houden'. Iedereen die ooit mee heeft gedaan aan het project deed zijn best om iets leuks te maken.

Het is voor leerlingen vaak lastig om een sketch goed uitgewerkt en gepresenteerd te krijgen. Voor cabaretiërs is het vaak lastig om een goed idee te verzinnen. Leerlingen hebben vaak hele goede ideeën, zonder dat ze dit zelf door hebben. Zo belanden de sketches die niet perfect uitgewerkt waren soms nog wel eens in de voorstelling van Ewout en Etienne...

In deze folder vindt u gedetailleerde informatie over de opzet en de organisatie van ons CKV-Project, maar u kunt de leerlingen eventueel ook wat meer context bieden. De geschiedenis van het cabaret en de grenzen van de vrijheid van meningsuiting zijn twee onderwerpen die zich daarvoor lenen.

U kunt een documentaire van SchoolTV over de geschiedenis van het cabaret van tevoren laten zien in de klas. Over de vrijheid van meningsuiting zijn Ewout en Etienne na de moord op Theo van Gogh een aantal keer geïnterviewd. Twee van die interviews kunt u gebruiken in de voorbereiding. We hebben over beide onderwerpen ook een vragenlijst opgesteld die eventueel klassikaal behandeld kan worden.

We hebben zeer goede ervaringen met dit project en we zouden het leuk vinden om iets van u te horen.

Vriendelijke groet,

Ewout Jansen
Voorzitter Stichting Mee-Eeter

Rosely Udding
Stagiaire Stichting Mee-Eeter

VEELGESTELDE VRAGEN

Hoe zijn jullie op het idee gekomen om dit CKV-project aan te bieden?

We werden door onze oude middelbare school (waar we ook voor het eerst gewerkt hebben met onze huidige regisseur) gevraagd of we op tijdens hun vaste projectdag een voorstelling wilden geven. De docent die het organiseerde vroeg of we het misschien ook leuk vonden om met groepjes leerlingen aan de slag te gaan om actueel materiaal te maken. Toen hebben we een schema gemaakt voor de dag en zijn we aan de slag gegaan. De resultaten waren zo leuk dat we geprobeerd hebben om er een vast project van te maken.

Waarom actueel cabaret en niet gewoon cabaret?

De historische verklaring is dat dit op de eerste school gevraagd werd, maar het is ook goed om enig houvast te bieden. Volgens de Stentor 'blinken we uit in actuele grappen' en we proberen daar inderdaad elke voorstelling aandacht aan te besteden. Voor de leerlingen is het ook goed om op een speelse manier na te denken over het nieuws.

Zijn leerlingen in staat om in zo'n korte tijd een goede sketch te maken?

De kracht van het materiaal is toch het idee dat er achter zit. Onze ervaring is dat de ideeën die uit zo'n groep komen bijzonder goed zijn. Scholieren vinden het vaak moeilijk om hun idee uit te werken en in te studeren. Daarnaast laat de presentatie soms te wensen over, maar het is voor ons vaak niet zo moeilijk om een goed idee wat aan te scherpen of te helpen om er net de *punchline* aan toe te voegen. De eerste keer dat we het project deden hadden we ons voorgenomen om heel streng te becijferen, zodat we snel een winnaar zouden hebben aan het eind. Er zaten zoveel negens tussen dat we er alsnog niet uitkwamen...

Wat doen jullie met leerlingen die niet het podium opdurven?

Die moeten gewoon. Leerlingen die erg verlegen zijn, kunnen eventueel een lamp of prullenbak spelen, maar iedereen gaat het podium op. De eerste keer moesten 2 jongetjes (een lange tweeling) bijna huilen, omdat ze het podium op moesten. Ze stonden slungelig naast elkaar en werden toen aangekondigd: "Dames en heren... De twin towers..." Een medescholier imiteerde prachtig een gekaapt vliegtuig. Het was zo'n beetje de beste grap van de middag. Mensen hebben de neiging om snel te lachen als een bekende iets verrassends doet, dus er is echt geen reden om niet het podium op te durven. Vorige keer ging de groep die echt niet durfde onder luid applaus en gejuich als laatste toch het podium op en het was nog leuk ook. Het is juist waardevol om te zien hoe trots mensen zijn als ze hun angst overwinnen.

Maken jullie verschil tussen de onderwijsniveau's?

We bieden VMBO leerlingen iets meer structuur, voordat ze de sketch uit gaan werken moet al de werkvorm en iets van de inhoud bekend zijn en we proberen wat actiever mee te denken. Na de voorstelling hebben Ewout en Etienne (als het goed is...) veel krediet opgebouwd bij de leerlingen. Ook leerlingen die het lastig vinden om zich lang te concentreren, willen graag luisteren en doen hun best. Het is daarom belangrijk dat ze eerst de voorstelling hebben gezien. Cabaret heeft natuurlijk wel iets weg van 'klieren' dus het is voor sommigen juist een leuke uitlaatklep.

Waarom het Voortgezet Onderwijs?

Het voortgezet onderwijs is voor ons interessant omdat er een grote diversiteit is aan culturen en opvattingen. Jongeren drukken zich vaak op een andere wijze uit dan volwassenen, ze zijn ook wat minder geremd. Regisseur en componist Albert Ballast geeft al een aantal jaar drama op twee middelbare scholen en regisseert regelmatig schooltoneelproducties. Zowel Etienne als onze technicus en theatervormgever volgen een opleiding tot docent en vinden leerlingen in het Voortgezet Onderwijs een leuke groep om mee te werken.

BIOGRAFIE

Ewout en Etienne: cabaretduo

Sinds begin januari 2004 wonnen Ewout en Etienne op 7 festivals 10 prijzen.* Vrijwel alle landelijke dagbladen spraken van 'het hilarische hoogtepunt' van het GSCF. Een 'mooi koppel' dat 'uitblinkt in actuele grappen' aldus de Stentor. Het Noord Hollands Dagblad: 'naadloos doordacht' en 'briljant-absurd'. Giel Beelen (Presentator 3FM): 'Twee nieuwe helden. Fris, fruitig en lekker bizar'. Dagblad van het Noorden: 'Lekker gelikt, maar tegelijkertijd nogal traditioeneel.' De Stentor: 'De mannen houden van onverwachte humor.'

Het duo mocht al complimenten ontvangen van: Eddy Zoey, Tom Rhodes, Spinvis en Jeroen Kijk in de Vegte, maar ook van mensen met verstand van het vak... (Zoals Evert de Vries, George Groot of Rob van de Meeberg). Bijzonder voor een beginnend duo is dat hun avondvullende programma ook een mooie recensie kreeg (en een aantal staande ovaties). Prijzen werden binnen gehaald op het Amsterdams Kleinkunst Festival, het Groninger Studenten Cabaret Festival, het Deltion Cabaret Festival, het Zwols Studenten Cabaret Festival (2), het Griffioen Cabaret festival (2), het UvA cultureel Festival (2) en het Ukien Cabaret Festival.

Albert Ballast: regisseur

Naast regisseur is Albert ook de componist van het duo. Hij volgde de opleiding tot docent drama aan de Theaterschool te Kampen. Daarna werkte hij onder andere voor diverse scholen in Zwolle en omgeving en op het Centrum voor Kunsteducatie de Muzerie. Albert is inmiddels 15 jaar actief als regisseur van diverse theatergroepen en gelegenhedsproducties.

Ook schrijft, componeert en regisseert hij jaarlijks een schoolmusical. Tot 2004 gaf hij les op het Thomas a Kempiscollege te Zwolle, waar hij ook voor het eerst Ewout en Etienne tegenkwam. Sinds 2005 gaat hij op dezelfde manier verder bij het Gymnasium Coleanum. Jaarlijks regisseert en schrijft hij een klucht met de Oranjevereniging van het Kampereiland, verzorgt comedy-lessen voor Kunst & Cultuur Overijssel en dit jaar heeft hij de grote productie van musicalvereniging Ventura uit Kampen geregisseerd, geschreven en van muziek voorzien.

Gerran Kroes: Technicus

Gerran werkte een jaar met Anne Jan en Sofie die toen net Cameretten (een groot landelijk festival) hadden gewonnen. Ook deed hij ervaring op als vrijwilliger bij de USVA in Groningen en bij het poppodium Hedon te Zwolle, waar hij nog steeds actief is. Sinds 2004 is Gerran Kroes is de vaste technicus van Ewout en Etienne. Naar aanleiding van een voorstelling van Ewout en Etienne werd hij gevraagd om te solliciteren (en is hij ook aangenomen) als vaste theatertechnicus bij Schouwburg Odeon te Zwolle.

Rosely Udding: stagiaire

Rosely is 16 uur in de week bezig om allerlei organisatorische dingen aan te pakken bij Stichting Mee-Eeter. Zo is ze verantwoordelijk voor de promotie en de voorbereidingen van dit CKV-project. Zij is het eerste aanspreekpunt voor de scholen en voor CJP. Ook kijkt ze of de locatie geschikt is voor de voorstellingen en de workshops.

OPBOUW VAN DE DAG

Eventueel hebben de leerlingen van tevoren een documentaire gekeken of enkele vragenlijsten ingevuld. In de ochtend speelt het duo een uur uit hun avondvullende voorstelling 'Onze Vader'. Na het optreden komt ook regisseur Albert Ballst het podium op. De leerlingen krijgen wat uitleg over wat allemaal komt kijken bij het schrijven van een sketch op basis van de actualiteit. Een en ander wordt geïllustreerd aan de hand van voorbeelden uit het programma. Waardoor het materiaal meteen geanalyseerd wordt.

Vervolgens gaat iedereen in groepjes uiteen om te werken aan wat materiaal. Albert, Ewout, Etienne en zo nodig enkele andere cabaretiers lopen rond om de leerlingen te begeleiden. VMBO-leerlingen kunnen kiezen uit 5 werkvormen en krijgen ook inhoudelijk al wat ideeën aangereikt. HAVO/VWO leerlingen kunnen een combinatie maken tussen de aangereikte werkvormen.

Het is belangrijk dat iedereen een rustig plekje heeft om aan het werk te gaan. In de theaterzaal worden technische doorlopen gehouden, voor groepjes die 'klaar' menen te zijn. Onze technicus/theatervormgever helpt de leerlingen met microfoontechniek en kijkt wat er mogelijk is met licht.

De dag wordt spetterend afgesloten doordat iedereen het podium opgaat om het resultaat aan elkaar te laten zien. De leerlingen die niet durven worden door hun mede-leerlingen het podium op gejuicht en behalen zo een kleine overwinning op zichzelf.

Juist die leerlingen waarvan u dat nooit verwacht had, blijken uitstekend te luisteren en zetten ook nog eens een prachtige imitatie neer van onze minister-president. Daarnaast heeft iedereen nagedacht over de wereld om zich heen en deze zelfs van (kritisch?) commentaar voorzien.

Na afloop van de voorstelling van de leerlingen, is het juryberaad. In spanning wachten de leerlingen af welke sketch beloond wordt met het een speciale prijs. De dag wordt feestelijk afgesloten met de winnende sketch.

DRAAIBOEK

<i>Tijd</i>	<i>Activiteit</i>
09:00 tot 10:00	<i>Context:</i> Er wordt een documentaire over de geschiedenis van het cabaret vertoond in de klas. Een andere mogelijkheid is dat de leerlingen aan de hand van interviews en een vragenlijst de vrijheid van meningsuiting bespreken.
09:00 tot 10:00	<i>Soundcheck:</i> Als het allemaal soepel gaat, proberen we ook iets van het licht te maken. We sluiten zoveel mogelijk microfoons ook aan.
10:15 tot 11:00	<i>Voorstelling Ewout en Etienne:</i> In deze opzet spelen Ewout en Etienne 45 minuten, maar 60 kan ook. Licht ook een beetje aan de invulling van de rest van de dag.
11:00 tot 11:15	<i>Analyse en Tips voor de workshops:</i> Ewout en Etienne geven samen met hun regisseur wat handvaten om aan het werk te gaan. Ze illustreren een en ander met voorbeelden uit de voorstelling.
11:15 tot 12:15	<i>Schrijven:</i> De leerlingen spuien ideeën voor hun actuele sketch en krijgen eventueel een werkvorm aangereikt of opgelegd.
12:15 tot 13:15	<i>Werken:</i> De subgroepjes zoeken een rustig plekje om het korte stukje in te studeren en nog de laatste details uit te werken. De begeleiders lopen rond om hier en daar wat te helpen. In de theaterzaal vinden technische doorlopen plaats.
13:20 tot 14:20	<i>Showtime:</i> Iedereen laat zijn sketch zien.
14:20 tot 14:30	<i>Prijs:</i> Juryberaad en bekendmaking winnende groep. De dag wordt afgesloten met de winnende sketch.

VOORBEREIDING

In ieder geval:

- Groepjes maken (Groepsgrote in overleg)
- 3 handmicrofoons voor op het podium
- Draagbare CD-spelers om te oefenen
- Bord / Flip over
- Ondersteuning van minimaal één docent op de dag zelf
- Voldoende beschikbare lokalen en ruimte voor de optredens. In overleg met Rosely.

Eventueel:

- Een theaterzaal in de buurt boeken
- Documentaire over geschiedenis cabaret kijken in de klas
- Vragenlijst bij de documentaire behandelen in de klas
- Interviews Ewout en Etienne over vrijheid van meningsuiting / belediging
- Vragenlijst vrijheid van meningsuiting bespreken in de klas
- Een extra docent voor in de jury

CONTACT EN BETALING

Het eerste aanspreekpunt vanuit de scholen is onze stagiaire Rosely Udding. U kunt haar bereiken via rosely@ewoutenetienne.nl of 0612753356. De prijs wordt in overleg betaald, afhankelijk van de precieze invulling op uw school of in uw projectweek.

Elementen die een rol spelen bij de prijsstelling zijn het aantal leerlingen, de differentiatie in verschillende niveaus, het totaal aantal leerlingen en de duur van de dag, de duur van de voorstelling en de reiskosten. Omdat het een educatief project is, valt de totaalfactuur onder het 0 % BTW tarief.

Om toch een prijsindicatie te kunnen geven: een voorstelling in Rijswijk op het Montaigne College, met workshops voor 60 VMBO leerlingen en 90 man publiek, duur voorstelling 45 minuten en drie begeleiders hebben we gespeeld voor 900 euro.

Mogelijke kostenopbouw

Voorstelling Ewout en Etienne (45 min.)	500
Reiskosten vanaf Zwolle	19 cent per km.
Technicus Gerran Kroes	100
Per workshopleider (standaard 3)	100
Eventueel extra apparatuur	100
Totaal (Ongeveer)	1000,-

CKV Bonnen

Het is nu ook mogelijk om te betalen via CKV-bonnen. De CKV-bonnen kunnen worden nagestuurd of op de dag zelf worden ingeleverd. Welk gedeelte van de factuur met bonnen wordt voldaan is aan de school en kan in overleg ook na afloop nog worden bepaald.

Als alle afspraken duidelijk zijn, wordt een en ander vastgelegd in een contract.

BIJLAGES

Bijlage 1: De Technische Rider

Bijlage 2: De werkvormen

Bijlage 3: Voorbeeldrooster

Bijlage 4: Info Documentaire

Bijlage 5: Vragenlijst bij Documentaire

Bijlage 6: Vragenlijst vrijheid van meningsuiting

Bijlage 7: Interviews vrijheid van meningsuiting

TECHNISCHE RIDER

(Bijlage: 1)

Algemeen:

Onderstaande specificaties gaan uit van de ideale situatie waarin 'alles mogelijk is'. In overleg kan een en ander zoveel mogelijk aangepast worden aan de specifieke mogelijkheden. Als daar tijd voor is, maken we graag rustig lichtstanden. Meestal komen we rond 4 uur, zodat iedereen kan eten als alles klaar is. Als tijden niet duidelijk zijn, bel dan gerust!

We werken het liefst met een **leeg podium** en een zo groot mogelijk speelveld. **Coulissen** of **schotten** worden gebruikt, maar we kunnen eventueel ook zonder spelen. In de avondvullende voorstelling gebruiken we twee krukken. Ewout en Etienne nemen zelf een technicus mee. Daarom heeft het de voorkeur dat **licht en geluid vanuit één en dezelfde positie** bediend kunnen worden.

Geluid:

De volgende apparatuur wordt meegenomen:

- 2 x Sennheiser zendmicrofoon (EW152 G2)
- 1 x Mackie 12 kanaals Mengtafel (Onyx 1220)
- 1 x Behringer Feedback Destroyer (Pro FBQ2496)
- 1 x Behringer Stereo Compressor (Composer Pro-XL MDX2600)
- 1 x Numark Duo CD-Speler (CDN35)

Qua geluid is eigenlijk alleen eindtrap versterking nodig, maar we hoeven niet persé onze eigen apparatuur te gebruiken.

Licht:

Waar mogelijk maken we het liefst gebruik van de volgende basisstanden:

Lichtstand	Kleursuggestie
Front (warm)	152
Front (koud)	201
Tegen Rood	164 / 182
Tegen Blauw	197 / 120
Tegen Groen	124 / 139
Speciaal Mid voor	Ø
Top midden	138 / 201
Speciaal Bladergobo	(124 / 139)

Afhankelijk van de dekking van het groene tegenlicht kan het **bladergobo** ongefiltreerd blijven.

In de lange versie van het programma maken we gebruik van een straatje open wit over het voortoneel vanuit de linker coulisse en een floorspot (106) vanuit de rechter coulisse met daarnaast eventueel een **rookmachine**. We hebben geen eigen belichtingsapparatuur.

Contact-info:

Technici: Albert Ballast: albert.ballast@home.nl
 Gerran Kroes: gerran@email.nl 0619720374
 Algemeen: Ewout Jansen: ewout@ewoutenetienne.nl 0618745227
 Etienne Kemerink: etienne@ewoutenetienne.nl
 Rosely Udding: rosely@ewoutenetienne.nl 0612753356

WERKVORMEN

(Bijlage 2)

Werkvorm 1: De Rap

In deze vorm maak je een rap over een actueel onderwerp. Laat je creatieve en muzikale brein maar werken. Wij hebben twee *beats* gemaakt waar je uit kunt kiezen.

Het gaat wel om de grapjes, dus geen battle/beef/onderlinge steekpartijen/dissen etcetera...

Je kunt natuurlijk wel een serie bekende Nederlanders het tegen elkaar op laten nemen. Schrijf de tekst even uit en hou het er eventueel gewoon bij...

Werkvorm 2: Journaal

Speel een stukje uit het journaal na. Je kunt een verslaggever naspelen, die de feiten net even verdraait of zelf een gewelddadig misdrijf goed praat / pleegt... Eventueel kun je ook een reportage naspelen, waarbij je ook naspeelt wat er gebeurt.

Mogelijke gasten: Bekende politici (leuk voor imitatie), een deskundige, bekende persoon of een weerman...

Werkvorm 3: Parodie

Probeer zo goed mogelijk iets heel herkenbaars na te doen, met een hele actuele inhoud. Denk bijvoorbeeld eens aan Kabouter Plop en maak daar eens Osama bin Plop van.

Iets kinderachtigs met een volwassen inhoud doet het vaak goed...

Cabaretiers gebruiken vaak: Smurfen, Kabouters, K3, Teletubbies, Sprookjes, Sesamstraat, Idols...

Werkvorm 4: De link...

Vaak is een opvallende combinatie al grappig. Probeer een nieuws-item te koppelen aan iets anders uit het nieuws of iets geks.

Denk eens aan dingen in hetzelfde land zoals:

Marc Dutroux -> België <- K3

New Orleans -> Water <- Hotels aan zee

Werkvorm 5: Zoek het uit!

Dit is de vrije keuze. Laat je brein werken, maak een combinatie van de vormen of iets compleets nieuws...

Alle ideeën zijn welkom als je er maar een nieuwsfeit in verwerkt... (En het grappig is...)

VOORBEELDROOSTER

(Bijlage 3)

	Groep1	Groep2	Groep3	Groep4	Groep5	Groep6
08.30	Kunstlicht: Cabaret Docent 1	Kunstlicht: Cabaret Docent 2	Kunstlicht: Cabaret Docent 3	Kunstlicht: Cabaret Docent 5	Kunstlicht: Cabaret Docent 6	
08.45						
09.00						
09.15						
09.30	Fietsen Naar Theater					
09.45						
10.00						
10.15	cabaretvoorstelling: Ewout & Etienne					
10.30						
10.45						
11.00						
11.15	Tips en Analyse Ewout en Etienne					
11.30	Workshops Cabaret	Workshops Cabaret	Workshops Cabaret	Workshops Cabaret	Technische doorloopjes Theaterzaak (op verzoek)	
11.45						
12.00						
12.15						
12.30						
12.45						
13.00						
13.15						
13.30						
13.45						
14.00						
14.15						
14.30	Voorstellingen Groepjes					
14.45						
15.00						
15.15	Bekendmaking winaar					
15.30						
15.45						
16.00						

INFO DOCUMENTAIRE

(Bijlage 5)

Cabaret is populair. Maar dat is niet alleen iets van deze tijd. Het ontstond al in 1881 in Parijs, waar revue en variété de populaire vormen van vermaak waren. Cabaret is oorspronkelijk een Franse aanduiding voor kroeg. De eerste openbare kunstkroeg (cabaret-artistique) heette Le Chat Noir. Rond dezelfde tijd ontstond ook in Berlijn de behoefte om het bestaande café-chantant, de 'Tingeltangel', op hoger niveau te brengen.

Er ontstond een vorm van amusementskunst met behalve liedjes ook gesproken teksten, de latere conférences. De cabaret artiesten waren intellectueler dan de variété artiesten van hun tijd, evenals het publiek dat ze trokken. Cabaret is één van de meest populaire kunstvormen. Maar wat is cabaret eigenlijk? Hoe komen cabaretiers tot een voorstelling? De Teleac maakte voor School TV de serie *Kunstlicht*. In een van deze afleveringen wordt geschiedenis van het hedendaagse cabaret behandeld.

Via de website van SchoolTV kunt u de aflevering bekijken:

<http://www.schooltv.nl/mediastream/mediastream.jsp?objnr=97499&posnr=1>

Om de leerlingen wat meer achtergrond te geven, kunt u de documentaire eventueel van tevoren in de klas laten zien.

VRAGEN BIJ DOCUMENTAIRE

(Bijlage 5)

Bij *Kunstlicht*:

1. In de film heb je een aantal cabaretiers gezien en gehoord. Louis Davids, de man die je aan het begin van de film zag, zei het volgende over cabaret:
" *Cabaret is beschaafd amusement*"

- Is dit nu nog steeds zo?

- Schrijf op wat volgens jou cabaret is.

2. Je hebt ook een voorbeeld gezien van *Stand-up comedy*. Je kent het ook vast wel van de TV; *The Comedy Factory*, *Raymann is Laat...*

- Wat zijn de kenmerken van deze vorm van cabaret?

3. Je gaat een voorstelling zien van 'Ewout en Etienne'. Kijk eventueel op hun website www.ewoutenetienne.nl

- Wat verwacht je van de voorstelling?

VRAGENLIJST VRIJHEID VAN MENINGSUITING

(Bijlage 6)

Inleiding

Het verbod om mensen onnodig in het openbaar te kwetsen (strafbare belediging) in het Wetboek van Strafrecht heeft als spiegelbeeld het recht op vrijheid van meningsuiting uit de Grondwet. Rechters zijn voorzichtiger met het veroordelen van cabaretiers, schrijvers en columnisten dan mensen die elkaar zomaar beledigen op straat bijvoorbeeld.

Er bestaat een grote traditie van cabaret in Nederland waarin het christendom op de korrel wordt genomen. Ook de wat bravere cabaretiers van Nederland (vroeger bijvoorbeeld Wim Sonneveld) spelen regelmatig en met succes fraters, priesters en anderen na en maakte daar vaak een kritische karikatuur van. Denk aan Hans Teeuwen met zijn monoloog over Jezus Christ Superman die aan zijn eigen kruis wordt vastgespijkerd.

Ook het Europese Hof voor de rechten van de mens vindt het belangrijk dat uitingen die *shock*, *offend* and *disturb* (schokken, beledigen en verontrusten) niet verboden worden door de overheid. In een moderne samenleving is dat soms belangrijk om de discussie op gang te brengen, vindt de hoogste Europese rechtbank.

Vragen

1. *Toch geven cabaretiers aan niet meer 'alles' te durven zeggen. Vind je dit overdreven?*

2. *Lees de interviews met Ewout en Etienne. Zij stellen dat het beledigen van mensen en groeperingen aanvaardbaar als het doel was om een grap te maken en niet om iemand te beledigen. Ben je het met hun eens? Waarom wel / niet?*

3. *Hoe gaan we in Nederland om met mensen die menen (al dan niet terecht) dat voor het onnodig beledigen van de profeet van de islam de doodstraf zou moeten gelden, terwijl het Wetboek van Strafrecht maar een kleine boete voorschrijft?*

4. *Moet je voorzichtiger zijn met gelovige moslims dan met gelovige christenen?*

INTERVIEWS VRIJHEID VAN MENINGSUITING

(Bijlage 7)

WINNEND CABARETDUO EWOUT EN ETIENNE WIL MOSLIMS NIET PROVOCEREN

Cabaret is bij uitstek de kunstvorm waarin alles belachelijk wordt gemaakt. Maar hoe ver kun je nog gaan? Kun je grappen maken over de moordaanslag op Theo van Gogh? Of over moslims? Vooral dat laatste ligt moeilijk, zegt UvA-rechtenstudent Ewout Jansen van cabaretduo Ewout en Etienne, dat onlangs de publieksprijs won van het Groninger Studenten Cabaret Festival.

Wat is het geheim van jullie succes?

"In ons programma speel ik de harde stand-up comedian, terwijl Etienne wat onzeker is en vooral mooie dingen wil maken. Die typetjes spelen we uit in alle genres die cabaret rijk is. Verder maken we geen suffe cabaretmuziek, maar stevige op gitaar gebaseerde nummers. Alles wat cabaret kan zijn, zit in onze voorstelling. Dat maakt het heel gevarieerd. Er zit ook wel een lijn in, met een verrassend einde."

Spelen jullie ook in op de actualiteit?

"Uiteraard hebben we deze week de moord op Van Gogh gebruikt. Ik zeg dat we voortaan alleen nog optreden voor gehandicapten, die onze grappen niet door kunnen vertellen. We willen namelijk niet doodgeschoten worden voor een entreprijs van een paar euro. Etienne zegt dan: 'Geen moslimgrappen dus. Als we ze nou zouden menen, alla...', en schrikt als dat klinkt als 'Allah'. Het gaat vooral over de angst om iets fouts te zeggen, maar we maken ook andere grappen. Over de opmerking van Van Aartsen dat de moord een terroristische aanslag was zeg ik: 'Van Gogh was best groot, maar om hem nou te verwarren met een vliegveld? Nog één: vroeger moest je voor een aanslag helemaal naar het stadhuis. Tegenwoordig kun je daarvoor ook terecht bij het stadsdeelkantoor.'"

Van Gogh zou daar zelf waarschijnlijk geen moeite mee hebben. Maar wat vind je van de oproep van rechtsfilosoof Ellian om juist nu grappen te maken over de islam?

"Het is een statement tegen de angst, om je niet te laten kennen. In dat opzicht is het een mooi gebaar, maar fundamentalisten bereik je er niet mee. Die zitten niet in de zaal, want dan zouden ze zelf moeten nadenken. Dus wat is de meerwaarde? Wij branden iedereen af, inclusief onszelf. Het doel is echter nooit provocatie, maar gewoon de lach. Ik vind het wel een zwakgebod om nu in een programma moslims te ontzien. Veel cabaret gaat over de duistere kanten van het christendom, maar heksenverbrandingen en kruistochten zijn nou niet bepaald actueel."

Volgens Michael Palin van Monty Python hebben fundamentalisten, van welk geloof dan ook, geen gevoel voor humor.

"Ja, dat geloof ik meteen. Je merkt wel dat grappen over moslims sneller heftige reacties oproepen. We hebben bijvoorbeeld een onschuldig woordgrapje over Murat, de scholier die zijn leraar doodschoot. Etienne probeerde de moord te verklaren uit zijn achterstand als allochtoon, waarop ik zeg: 'Hoezo, hij maakte zijn school toch af?' Toch stond er bij die voorstelling iemand op die zei 'Ik ben de neef van Murat! Kappen nou! Ik maak je dood'. Dat leek heel serieus. Ik schrok wel, maar heb gewoon doorgespeeld. Dat was geen bewuste keuze, maar ik durfde er in elk geval niet stevig op in te gaan."

Vind je dat cabaretiers zich moeten inhouden als het gaat om de islam?

"Ik ben op zich niet bang voor moslimgrappen, maar wij willen geen controverse. Zeker op dit moment niet. We krijgen nu veel boekingen, mogen af en toe op de radio en hebben een mooie videoclip in productie. Het is niet zo handig om nu doodgeschoten te worden. We willen ook geen grappen die gebruikt kunnen worden door extreemrechts. Ik weet niet of cabaretiers echt bang moeten zijn, en denk dat een nobody als ik zich nog niet echt hoeft in te houden. Sowieso maakt actualiteit maar een klein deel uit van ons hele programma. Ik vrees dat wij Nederland niet kunnen redden met onze K3-imitatie."

Hoger Onderwijs Persbureau, door Onno van Buuren

Verscheen allerlei 'schoolkranten' van HBO en WO instellingen, zoals Observant (Maastricht) en in de krant van de Avans Hogeschool.

EWOUT EN ETIENNE BANG VOOR FOUTE GRAPPEN

4 NOVEMBER 2004 – ZWOLLE – In de stationsrestauratie zitten Ewout en Etienne, de winnaars van de publieksprijs van het Groninger Studenten Cabaret Festival, driftig te overleggen. Voor hen op tafel liggen verfrommelde kladjes en een gele dummy getiteld 'Ewout is de koning'. Ook zij hebben vernomen dat Theo van Gogh is vermoord. Een goede reden om de inspiratiekraan te laten lopen voor een paar harde actuele grappen.

Ewout Jansen (21) en Etienne Kemerink (19) wonnen afgelopen vrijdag de publieksprijs in de stadsschouwburg van Groningen.

Sinds een klein jaar timmeren de studenten Recht en Scheikunde behoorlijk aan de weg van het cabaret. Eerder dit jaar sleepten ze de publieks- en juryprijs op het Zwols Cabaret Festival in de wacht, vervolgens zegevierden ze op het Ukien Cabaret festival en wonnen ze de publieksprijs en de 'Gouden Traptree' op het UvA (Universiteit van Amsterdam) Cultureel Festival. Ze zijn lekker bezig. Maar voordat ze vertellen hoe het ze echt vergaat, moet het 'overleg' nog even worden afgemaakt. Ewout woont in Amsterdam en Etienne in Zwolle, dus dit is het moment om de briljante invallen uit te wisselen.

Ewout spuit ideeën en Etienne bepaalt of het kan of niet. Is het niet een beetje ongepast om grappen over de moord te maken? 'Nee', antwoordt Ewout. 'Toen ik hoorde dat Theo van Gogh was vermoord, werd ik echt geraakt. Mijn vader heeft hem gekend en ik heb hem zelf ook wel eens ontmoet. Maar wij zeggen in ons nieuwe programma dat er nooit iets in Nederland gebeurt. En dat kan nu niet meer. Er gebeurt wel wat.' De actualiteit is juist de drijfveer voor cabaretiers, dus het duo kan er niet om heen. Toch vinden ze het moeilijk om te bepalen wat wel en niet kan. 'In een vorig programma maakten we grappen over de aardbeving in Bam, waarbij duizenden mensen zijn omgekomen', illustreert Ewout. 'Iedereen moest lachen, maar toen we een grap over de dood van Guusje Nederhorst maakten, kon dat opeens niet. Best hypocriet eigenlijk.'

BEDREIGINGEN

De moord op Theo van Gogh heeft te maken met vrijheid van meningsuiting. Ewout en Etienne vinden dat een zorgwekkend en beangstigend feit. Cabaretiers zijn immers ook mensen van het vrije woord. 'Ik durf haast niet meer', geeft Ewout toe. 'We hebben een keer op een cabaretfestival drie grappen gemaakt over Murat (de scholier die een leraar doodschoot, red.) Na de eerste grap stond een man op uit de zaal en zei: "Ik ben de neef van Murat. Kappen nu of ik schiet je dood." Dat was best eng.' 'Het gaat nu goed. Laat Hans Teeuwen de echt harde grappen maar maken of die lui uit Kopspijkers. Die kunnen dat maken. Wij niet, wij hebben nog geen naam', voert Etienne aan.

Toch hebben ze, mede dankzij de publieksprijs van het Groninger Cabaret Festival, genoeg naam gekregen voor diverse interviews en een felicitatiemailtje van John Berends, de wethouder van Cultuur. Ook het studentenpubliek weet wie ze zijn. Nu nog de boekingen, grote theaterzalen en een goed salaris. Maar voor het zover is, steken de heren flink de handen uit de mouwen. Zo zijn Ewout en Etienne de grondleggers van Topcabaret. Elke tweede woensdag van de maand staat Studentensociëteit Het Vliegende Paard in het teken van cabaret. 'Er komen goede cabaretiers; meiden met ballen en jongens met tietten. Het is echt heel grappig om dat naast elkaar te zien', aldus Etienne. Zelf treden ze ook op die avonden op.

En er ligt een videoclip in het verschiet, getiteld 'Lekker'. Dat is voor de public relations. Wie weet komen ze ermee op tv-zender Box. In de clip ontardt Etienne, de rustige, gevoelige, Marco Borsato-achtige helft van het duo, langzamerhand in een beestachtige griezels die zijn minnares in stukken snijdt, terwijl Ewout zich te goed doet aan 'tien lekkere chicks'. 'Wil je ze zien?', vraagt hij terwijl hij zijn mobiele telefoon uit z'n broekzak trekt.

Op het scherm staat een foto van een groepje jonge dames in bikini. 'Als je vriendin dat ziet!', roept Etienne. 'Ja, zeg. Ga een beetje in de krant zeggen dat ik een vriendin heb. Straks ben ik bekend en dan weet iedereen dat al. Zo maak ik toch geen enkele kans op vreemdgaan', grapt Ewout.

Interview Stentor door Mirjam Doornbusch